

Data: 2024

Dział: Dział BHP

Dokument JAWNY

Wytyczne w zakresie BHP, ochrony środowiska oraz ochrony przeciwpożarowej obowiązujące podmioty (firmy) zewnętrzne działające na terenie lub w imieniu Air Liquide Polska i ALKAT

Preambuła

Bezpieczeństwo, zdrowie i ochrona środowiska to istotna część polityki korporacyjnej grupy AIR LIQUIDE. Poniższe wytyczne stanowią streszczenie podstawowych wymagań w zakresie bezpieczeństwa, zdrowia i ochrony środowiska dotyczących postępowania i zachowania podmiotów (firm) zewnętrznych na terenach zakładów prowadzonych przez Air Liquide Polska sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie (dalej "**Air Liquide**"), oraz na terenach zakładów ALKAT sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie (dalej "**Alkat**") jak również na innych terenach pozostających nawet w czasowej dyspozycji Air Liquide lub Alkat, które są zarządzane lub na których prowadzone są prace zlecone przez Air Liquide lub ALKAT. Spełnienie tych wymogów leży także w interesie Państwa i Państwa pracowników oraz współpracowników.

Jako Grupa AIR LIQUIDE jesteśmy zobowiązani do informowania Państwa oraz Państwa pracowników i współpracowników o ryzyku i zagrożeniach dla zdrowia, i środowiska prowadzenia przez Państwa działań na terenach zakładów Air Liquide lub Alkat oraz terenach będących nawet w czasowej dyspozycji Air Liquide lub Alkat które są zarządzane lub na których prowadzone są prace zlecone przez Air Liquide lub ALKAT oraz do potwierdzania przekazywania Państwu, Państwa pracownikom oraz współpracownikom tych informacji. Dlatego zapoznanie się przez Państwa oraz Państwa pracowników i współpracowników z niniejszymi Warunkami potwierdzone podpisaną deklaracją, o której mowa w niniejszych wytycznych przez upoważnione do tego osoby są warunkiem koniecznym nawiązania współpracy z Air Liquide lub Alkat bez względu na formę nawiązania tej współpracy.

Deklaracja wykonawcy, potwierdzająca zapoznanie się z niniejszymi Wytycznymi winna być podpisana przez pracowników lub współpracowników każdego podmiotu (firmy) zewnętrznej prowadzącej jakiegokolwiek prace, działania na terenach zakładów Air Liquide i Alkat lub innych terenach będących nawet w czasowej dyspozycji dyspozycji Air Liquide lub Alkat, które są zarządzane lub na których prowadzone są prace zlecone przez Air Liquide lub ALKAT. Niniejsze Wytyczne obowiązują zarówno w czasie prowadzenia prac, ale również na wypadek zlecenia prac w przyszłości.

Preambuła	1
1. Zakres obowiązywania	3
2. Cel	3
3. Zarządzanie BHP	3
3.1 Wskazania ogólne	3
3.2 Ogólne zasady bezpieczeństwa	3
3.3 Zasady Chroniące Życie (LSR – Life-Saving Rules)	5
3.4 Ocena ryzyka, pozwolenie na pracę oraz określenie metod pracy (instrukcje)	6
3.5 Środki ochrony indywidualnej (PPE – Personal Protective Equipment)	7
3.6 Pomieszczenia socjalne, warunki sanitarne i pierwsza pomoc	8
3.7 Zero tolerancji dla odstępstw	8
3.8 Audyt, kontrola oraz obserwacje behawioralne	8
3.9 Raportowanie	8
3.10 Procedury reagowania awaryjnego	9
3.11 Utrzymanie porządku oraz czynniki szkodliwe	10
3.12 Podwykonawstwo	10
3.13 Spotkania, narady, odprawy	10
3.14 Praca na terenie klienta Air Liquide	10
3.15 Organizacja i zasoby do wykonania prac	10
4. Wymagania szczegółowe dotyczące BHP	11
4.1 Transport wewnątrzzakładowy	11
4.3 Prace przy urządzeniach energetycznych	13
4.4 Prace na wysokości	14
4.5 Blokowanie i oznaczanie urządzeń “LOTO”	14
4.6 Ochrona przeciwpożarowa i prace pożarowo niebezpieczne	15
4.7 Przewożenie materiałów i ładunków (z wykluczeniem gazów technicznych i cieczy kriogenicznych)	15
4.8 Prace dźwigowe	16
4.9 Prace ziemne (wykopy)	17
4.10 Anoksja	18
5. Wymagania szczegółowe dotyczące ochrony środowiska	18
5.1 Postępowanie z substancjami niebezpiecznymi	18
5.2 Gospodarka odpadami	18
5.3 Emisje i inne	19

1. Zakres obowiązywania

Niniejsze wytyczne obowiązują na terenie wszystkich zakładów prowadzonych przez Air Liquide Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie (dalej **"Air Liquide"**), oraz na terenach zakładów ALKAT Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie (dalej **"Alkat"**) lub podmiotów z powiązanych z Air Liquide lub Alkat (dalej łącznie **Spółki Air Liquide**) jak również lub na innych terenach pozostających nawet w czasowej dyspozycji Spółek Air Liquide, które są zarządzane lub na których prowadzone są prace zlecone przez Spółki Air Liquide.

2. Cel

Celem niniejszych Wytycznych jest zapewnienie, że podmioty (firmy) zewnętrzne ich pracownicy i współpracownicy prowadzący działania lub świadczący usługi na rzecz i na terenie Spółek Air Liquide (dalej **"Wykonawcy"**) realizują je zgodnie z przepisami prawa w zakresie bezpieczeństwa, higieny pracy i ochrony przeciwpożarowej oraz zgodnie z wewnętrznymi wymaganiami Spółek Air Liquide. Przy wszelkich pracach wykonywanych na terenie Spółek Air Liquide, Wykonawca jest zobowiązany do przestrzegania przepisów BHP, PPOŻ, ochrony środowiska przepisów prawa budowlanego i innych przepisów powszechnie obowiązujących, standardów oraz norm.

3. Zarządzanie BHP

3.1 Wskazania ogólne

Niniejsze Wytyczne są wiążącą częścią umowy zawieranej między Spółkami Air Liquide, a Wykonawcami. Wykonawca ma obowiązek zapoznać się z niniejszymi Wytycznymi, stosować się do nich oraz potwierdzić fakt zapoznania się z nimi poprzez złożenie, przez osobę do tego upoważnioną podpisu na na ostatniej stronie niniejszych Wytycznych w części „Deklaracja Wykonawcy” oraz zwrócić podpisaną Deklarację Wykonawcy do odpowiedniej Spółki Air Liquide przed rozpoczęciem współpracy.

Przed rozpoczęciem współpracy Wykonawcy obowiązany jest również uzyskać szczegółowe informacje w odpowiedniej Spółce Air Liquide o przepisach bezpieczeństwa, ochrony przeciwpożarowej, ochrony środowiska i innych przepisów, które dotyczą wykonywanych działań w miejscu ich wykonywania.

3.2 Ogólne zasady bezpieczeństwa

Wykonawca zobowiązany jest zapewnić, że pracownicy i współpracownicy Wykonawcy, oraz inne osoby, którymi posługuje się do wykonania prac (dalej łącznie **"Personel"**), znają niniejsze Wymogi oraz przestrzegają ich przez cały czas w trakcie wykonywania prac lub podczas pobytu na terenie Spółek Air Liquide, włączając w to także inne procedury dotyczące bezpieczeństwa oraz sytuacji awaryjnych. Aby uniknąć wzajemnych zagrożeń, prace będą nadzorowane przez zamawiającego usługę lub osobę przez nią wskazaną na podstawie procedur wewnętrznych spółki. Wyznaczony przez Spółki Air Liquide. Personel, może przebywać tylko na tych częściach terenów Spółek Air Liquide, do których zostali przydzieleni ze względu na wykonywaną pracę.

Dodatkowo:

- Za bezpieczeństwo Personelu wykonującego pracę na terenie Spółek Air Liquide odpowiadają Wykonawcy, a Personel jest obowiązany do przestrzegania przepisów BHP wynikających z przepisów prawa w tym z kodeksu pracy, regulaminu pracy oraz ogólnych zasad BHP przyjętych przez Spółki Air Liquide.
- Poruszanie się Personelu na terenie Spółek Air Liquide w ramach wykonywanych prac, a także obszar działalności Wykonawcy musi być uzgodnione ze Spółką Air Liquide i ściśle określone.
- Personel wykonujących pracę na terenie Spółek Air Liquide musi posiadać aktualne badania lekarskie, szkolenia BHP oraz spełniać inne wymagania określone w przepisach prawa związane z wykonywanymi czynnościami.
- Wykonawca zapewni, że Personel będzie posiadał odpowiednią wiedzę, kompetencję oraz uprawnienia do wykonywanej pracy. Na żądanie Spółki Air Liquide Wykonawca jest zobowiązany do każdorazowego przedłożenia odpowiednich dokumentów potwierdzających powyższe.
- Wykonawca zobowiązany jest do zapoznania Personelu z dokumentami z zakresu bezpieczeństwa pracy na terenie Spółek Air Liquide.
- Zabronione jest przebywanie na terenie Spółek Air Liquide pod wpływem alkoholu lub środków odurzających.
- Zabronione jest filmowanie oraz wykonywanie zdjęć na terenach Spółek Air Liquide u bez uzyskania zgody ze strony Spółki Air Liquide.
- Wykonawca ponosi odpowiedzialność za stosowanie się Personelu do niniejszych Wytycznych oraz powszechnie obowiązujących przepisów prawnych, jak również standardów i norm w zakresie BHP.
- Wykonawca będzie na bieżąco informował Personel o Wytycznych i innych wymogach przekazanych przez Air Liquide w trakcie wykonywania prac. Air Liquide zastrzega sobie prawo do zażądania od Wykonawcy informacji o tych sesjach informacyjnych. Kontrahent musi, na żądanie spółek Air Liquide, przekazać informacje o szkoleniach, sesjach informacyjnych dotyczących Wytycznych, kwalifikacjach i certyfikacjach.
- Wszystkie działania na terenach Spółek Air Liquide, Wykonawca zobowiązany jest wykonać zgodnie z wymaganymi kwalifikacjami i uprawnieniami Personelu, przy zastosowaniu narzędzi, urządzeń oraz sprzętu w pełni sprawnego i spełniającego odpowiednie wymogi wynikające z przepisów prawa i odpowiednich norm.
- Dla każdej pracy będzie wyznaczony Koordynator Prac / Dopuszczający ze strony Spółki Air Liquide (dalej "**Koordynator**"), z którym Wykonawca ustali wszystkie szczegóły prac.
- Wszystkie zauważone przez Wykonawcę sytuacje mogące wpłynąć na bezpieczeństwo wykonywania robót lub osób postronnych powinny być zgłaszane do Koordynatora.
- Obowiązkiem Wykonawcy jest natychmiastowe powiadomienie o zaistniałym wypadku Koordynatora lub bezpośrednio służby BHP.
- Wprowadzanie na teren Spółki Air Liquide substancji chemicznych, maszyn, urządzeń i sprzętu jest możliwe tylko po okazaniu ich wykazu i uzyskaniu zgody Spółki Air Liquide na ich wprowadzenie.
- Dla kwestii nieujętych niniejszymi Wytycznymi obowiązują zasady wynikające z powszechnie obowiązujących przepisów prawa, standardów i norm za którego przestrzeganie odpowiada Wykonawca.

3.3 Zasady Chroniące Życie (LSR – Life-Saving Rules)

Każdy osoba z Personelu znajdująca się na terenie Spółki Air Liquide lub pracująca na rzecz Spółki Air Liquide musi przestrzegać 12 zasad bezpieczeństwa ("Life-Saving Rules"). Są one wymienione poniżej. Więcej na temat Zasad Ratujących Życie znajduje się w [broszurze](#) informacyjnej.

- Zasada nr 1 – Nie pracuję pod wpływem narkotyków lub alkoholu.
- Zasada nr 2 – Nie palę poza miejscami wyznaczonymi dla palących.
- Zasada nr 3 – Mam na sobie środki ochrony osobistej (PPE) wymagane do pracy.
- Zasada nr 4 – Nigdy nie wchodzę do przestrzeni zamkniętych bez zezwolenia.
- Zasada nr 5 – W razie potrzeby, mam przy sobie detektor gazu w otoczeniu.
- Zasada nr 6 – Pracuję z ważnym pozwoleniem na wykonywanie prac niebezpiecznych.
- Zasada nr 7 – Stosuje procedury izolacji przed rozpoczęciem pracy na systemach, które mogą być pod napięciem.
- Zasada nr 8 – Nie pomijam elementu istotnego dla bezpieczeństwa (EIS) bez zezwolenia i środków zapobiegawczych.
- Zasada nr 9 – W razie potrzeby, mam na sobie sprzęt chroniący przed upadkiem z wysokości.
- Zasada nr 10 – Nie przechodzę pod zawieszonymi ładunkami.
- Zasada nr 11 – Zabezpieczam ładunki na pojazdach.
- Zasada nr 12 – Zawsze zapinam pasy bezpieczeństwa, gdy przebywam w poruszającym się pojeździe.

3.4 Ocena ryzyka, pozwolenie na pracę oraz określenie metod pracy (instrukcje)

Wykonawca przeanalizuje wszystkie zlecane w ramach współpracy ze Spółką Air Liquide czynności i przeprowadzi ocenę ryzyka zawodowego oraz przygotuje instrukcję / metodykę w zakresie wszystkich czynności, które Wykonawca ma wykonać Prace, określone w punkcie 4 (z wyjątkiem prac transportowych) oraz te o których mowa §2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas prowadzenia robót budowlanych, nie mogą zostać wykonane bez zatwierdzonej oceny ryzyka oraz określonej metody pracy przez zamawiającego usługę. Ocenę ryzyka zawodowego oraz metody pracy zostaną określone w Instrukcji Bezpiecznego Wykonywania Robót (IBWR). Wykonawca może wykorzysta swój wewnętrzny formularz lub skorzystać ze wzoru Air Liquide Polska. IBWR musi zawierać następujące informacje:

- planowany termin wykonywania prac,
- miejscu wykonywania prac,
- zakres prac wraz z opisem przebiegu tych prac i sposobem wykonywania,
- wpływa warunków atmosferycznych na pracę,
- wykaz substancji chemicznych,
- wymagane środki ochrony indywidualnej,
- rodzaj generowanych odpadów i sposób ich zagospodarowania,
- wykaz maszyn, urządzeń i narzędzi,
- analiza ryzyka zawodowego.

Dla wszystkich czynności wysokiego ryzyka oraz czynności nierutynowych Wykonawca otrzyma pozwolenie na pracę, z wyjątkiem prac innych niż szczególnie niebezpieczne, wykonywanych przez stałego Wykonawcę z zatwierdzoną przez ALP ORZ oraz Instrukcją bezpieczeństwa. Odbiorca i wystawca pozwolenia muszą przeprowadzić kontrolę prac objętych pozwoleniem na pracę.

Spółki Air Liquide nie ponoszą odpowiedzialności za opóźnienia i dodatkowe koszty wynikające z nieterminowego złożenia jakiegokolwiek oceny ryzyka lub określenia metody pracy.

Wszelkie koszty przeprowadzenia oceny ryzyka i przygotowania określenia metod pracy ponosi Wykonawca. Jeżeli jakkolwiek ocena ryzyka lub określenie metody pracy nie są zgodne z powszechnie obowiązującymi przepisami, wymogami BHP, Wykonawca niezwłocznie wprowadzi odpowiednie poprawki na żądanie Spółki Air Liquide i na swój koszt.

Przed rozpoczęciem pracy Wykonawca w wyczerpujący sposób wyjaśni wszystkie metody pracy lub środki kontroli ryzyka swojemu Personelowi, który będzie przeprowadzać dane prace. Wszyscy tak poinformowani członkowie personelu Wykonawcy podpiszą opracowaną dokumentację, co stanowić będzie potwierdzenie, iż zrozumieli określoną metodę pracy i/lub środki kontroli ryzyka. Udokumentowane potwierdzenia wszystkich ocen ryzyka oraz metod pracy (instrukcje) muszą być stale dostępne na terenie Spółki Air Liquide w celu umożliwienia przeprowadzenia ich weryfikacji przez pracowników Spółki AirLiquide.

Dla wszystkich nierutynowych* czynności należy uzyskać pozwolenie na pracę (SWP*). Odbiorca i wydawca pozwolenia muszą przeprowadzić kontrolę prac objętych SWP, aby zagwarantować, że wszystkie określone środki kontrolne zostały wdrożone.

Przed rozpoczęciem pracy cały personel Wykonawcy wykonujący prace objęte SWP musi otrzymać udokumentowany instruktaż na temat środków kontrolnych określonych w pozwoleniu.

*Nierutynowe czynności – prace, które nie zostały opisane w instrukcjach

*SWP – Safe Work Permit – Pozwolenie na pracę

3.5 Środki ochrony indywidualnej (PPE – Personal Protective Equipment)

Wykonawca dopilnuje na własny koszt, żeby każdy członek Personelu został wyposażony w odpowiednie środki ochrony indywidualnej lub odzież w celu wykonania zleconych prac (dalej łącznie "ŚOI"). Wszystkie stosowane ŚOI muszą być zawsze zgodne z polskimi oraz międzynarodowymi normami oraz powszechnie obowiązującymi przepisami prawa. Wykonawca dopilnuje, aby wszystkie ŚOI zostały odpowiednio ocenione pod względem przydatności oraz były odpowiednio utrzymywane i przechowywane wraz z instrukcjami bezpiecznego użytkowania. Wykonawca będzie nadzorować prawidłowe stosowanie ŚOI przez swój personel. Rodzaj ŚOI należy określić w ocenie ryzyka, która zostanie zatwierdzona przez Spółkę Air Liquide lub zgodnie z zasadami obowiązującymi na danym terenie spółki Air Liquide. Narzędzia pracy i stosowany sprzęt ochronny powinny być poddawane okresowym próbom, przeglądom w zakresie ustalonym w Polskich Normach lub w dokumentacji producenta.

Minimalne wymagania dla stosowanych środków ochrony indywidualnej		
Środek Ochrony Indywidualnej	Gdzie	Polska Norma (wymóg minimalny)
Czapka utwardzona	Na terenie jednostek napełniarni gazów technicznych	Norma EN812
Kamizelka wysokiej widoczności	W każdym obszarze na terenie wszystkich jednostek	PN-EN 471
Obuwie ochronne	Na terenie obiektu	EN 345 – klasa ochronna min. S1P LUB S3
	Prace budowlane	EN 345 – klasa ochronna min. S3 ochronne dla stawu skokowego
Hełm ochronny z paskiem podbródkowym	Prace na wysokości, prace transportowe, prace budowlane, prace na terenie jednostek produkcyjnych ASU lub – w przypadku braku czapki utwardzanej – napełniarni gazów technicznych	EN 397
Rękawice ochronne	Na podstawie oceny ryzyka zawodowego	EN 388 – zagrożenia mechaniczne EN 374-1 – chemia gospodarcza EN 374-3 – chemia *Dla innych zagrożeń pozostałe normy
Okulary ochronne, google lub przyłbica	Na podstawie oceny ryzyka zawodowego, podczas korzystania, operowania butli z gazami technicznymi oraz zaworami instalacji	EN 166 – klasa min. 1F

3.6 Pomieszczenia socjalne, warunki sanitarne i pierwsza pomoc

Wykonawca i Spółka Air Liquide muszą zapewnić zaplecze socjalne (w tym toalety, sanitariaty, szafki oraz miejsce spożywania posiłków, a w zależności od potrzeb, pomieszczenie do ogrzania się, wystarczające dla takiej liczby członków Personelu, jaka będzie obecna. Korzystanie z zaplecza Spółek Air Liquide bez uprzedniej zgody jest niedopuszczalne. Należy określić w drodze umowy kto jest odpowiedzialny za instalację i utrzymanie tego zaplecza.

Wykonawca zapewni punkt pierwszej pomocy. Wykonawca zapewni także odpowiednią liczbę przeszkolonych ratowników przedmedycznych, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, w celu udzielenia natychmiastowej pierwszej pomocy Personelowi.

3.7 Zero tolerancji dla odstępstw

Spółki AirLiquide stosują politykę „zero tolerancji dla odstępstw” w każdym obszarze działania.

W przypadku odstępstw, które mogłyby spowodować poważny wypadek, awarię, itp. praca musi zostać natychmiast wstrzymana, a następnie należy znaleźć przyczynę źródłową i zastosować środki naprawcze / zapobiegawcze.

Spółki Air Liquide mają prawo zażądać od Wykonawcy natychmiastowego usunięcia z terenów Spółek Air Liquide wszelkich osób lub urządzeń, materiałów, narzędzi lub sprzętu, które nie spełniają wymogów BHP.

3.8 Audyt, kontrola oraz obserwacje behawioralne

Spółki Air Liquide zastrzegają sobie prawo do przeprowadzenia lub zlecenia przeprowadzenia przez osobę trzecią audytów lub kontroli, które uznają za niezbędne w okresie obowiązywania współpracy z Wykonawcą. Wykonawca każdorazowo umożliwi bezpieczne wejście przedstawicielom Spółki i zapewni im wymagane szkolenia. Audyty te mogą być przeprowadzane na terenie prac lub, jeśli będzie to konieczne, na terenie Spółki Air Liquide lub Wykonawcy.

Wykonawcy będą również przeprowadzać regularne audyty i kontrole własnych działań lub zarządzanego terenu, z częstotliwością określoną w instrukcjach BHP. Potwierdzenie wykonania należy przesłać mailowo do Koordynatora Air Liquide oraz zostaną ujęte ilościowo i jakościowo w raporcie miesięcznym lub w inny sposób zaakceptowany przez Spółki Air Liquide.

Wszelkie stwierdzone nieprawidłowości w sposobie zarządzania kwestiami BHP przez Wykonawcę oraz wszelkie odstępstwa od zasad HSE, wynikających z powszechnie obowiązujących przepisów prawa, norm i standardów zostaną niezwłocznie skorygowane przez Wykonawcę na własny koszt.

Air Liquide również będzie przeprowadzać obserwacje behawioralne dotyczące bezpieczeństwa pracowników Wykonawcy.

3.9 Raportowanie

Wykonawca niezwłocznie poinformuje Spółki Air Liquide o wszelkich incydentach środowiskowych, urazach, chorobach, zdarzeniach potencjalnie wypadkowych, niebezpiecznych warunkach lub praktykach oraz wszelkich stratach lub szkodach na mieniu Spółki Air Liquide, w tym o incydentach dotyczących Personelu.

Wstępny raport z postępowania wyjaśniającego z oceną przyczyny źródłowej powinien zostać przekazany właściwej Spółce Air Liquide w ciągu 1 dnia od wystąpienia zdarzenia. Działania naprawcze i zapobiegawcze Wykonawca zobowiązany jest zgłosić właściwej Spółce Air Liquide w terminie 5 dni, chyba że w Instrukcji Bezpiecznego Wykonywania Robót Budowlanych (dalej: IBWR) określono inaczej. Raport ze zdarzenia (dalej: zgłoszenie) należy przygotować na formularzu Spółki Air Liquide, o ile strony nie ustalą pisemnie inaczej. Ostateczny wzór raportu HSE strony zatwierdzają podczas zawarcia umowy.

Osoby odpowiedzialne ze strony Personel zarządzający Wykonawcy mają obowiązek pojawić się na terenie prac w ciągu dwudziestu czterech (24) godzin od wystąpienia jakiegokolwiek poważnego wypadku związanego z zakresem prac Wykonawcy, w celu przedstawienia właściwej Spółce Air Liquide niezbędnych czynności powstrzymujących oraz zobowiązania się do przeprowadzenia działań naprawczych i zapobiegawczych, które mają zapobiec powtórzeniu się zdarzenia.

Miejsce wypadku należy pozostawić niezmienione, chyba że jeżeli uniemożliwia to ratowanie życia.

Niezależnie od powyższego, Wykonawca na życzenie Spółki Air Liquide, będzie sporządzać miesięczny raport HSE (dalej "raport HSE"), oraz będzie go przekazywać właściwej Spółce Air Liquide nie później niż 10 dnia kolejnego miesiąca. W raporcie HSE należy odnotować łączne dane dotyczące personelu i w danej lokalizacji, w tym statystyki bezpieczeństwa, m.in:

- godziny przepracowane przez personel,
- zdarzenia HSE (wypadki, incydenty, zdarzenia potencjalnie wypadkowe, nieprawidłowości, itp.),
- kontrole, audyty, wizyty bezpieczeństwa,
- monitoring środowiskowy (np. zużycie wody, paliwa lub energii elektrycznej, ilość odpadów),
- propozycje rozwiązań mających na celu usprawnienia procesów.

Ostateczny wzór raportu HSE strony zatwierdzają podczas zawarcia umowy.

3.10 Procedury reagowania awaryjnego

Wykonawca dopilnuje, że cały jego Personel znał procedury reagowania awaryjnego obowiązujące w danej lokalizacji, w Spółce Air Liquide.

Wykonawca wyznaczy osoby z Personelu do prowadzenia ewakuacji z obszaru, w którym pracuje.

Wykonawca musi posiadać system umożliwiający przeliczenie Personelu w przypadku sytuacji awaryjnej na terenie lokalizacji. Meldunek z liczbą osób, należy przekazać głównemu koordynatorowi daną akcją ewakuacji w Spółce Air Liquide.

W przypadku prac na terenie przekazanym przez spółkę Air Liquide Polska wykonawca opracuje procedury reagowania awaryjnego oraz będzie planował ćwiczenia z postępowania w sytuacji awaryjnej minimum raz w roku.

Wykonawca będzie brał udział we wszystkich ćwiczeniach organizowanych przez Air Liquide.

3.11 Utrzymanie porządku oraz czynniki szkodliwe

Wykonawca dopilnuje, aby jego obszar wykonywania prac był czysty, uporządkowany i pozbawiony odpadów powstałych wskutek wykonywanych przez niego czynności. Obszary wykonywania prac muszą być sprzątane codziennie, a co tydzień przeprowadzane będzie pełne sprzątnięcie każdego obszaru. Wszystkie odpady powinny być utylizowane zgodnie z ustaleniami pomiędzy Wykonawcą i Spółkami Air Liquide oraz postanowieniami planu HSE. Wszelki sprzęt, materiały i pojazdy powinny być przechowywane w uporządkowany sposób. Dostęp do sprzętu awaryjnego, wyjść, telefonów, pryszniców bezpieczeństwa, stacji do przemywania oczu, gaśnic, ręcznych ostrzegaczy pożarowych, węży gaśniczych itd. nie może być zablokowany lub w inny sposób utrudniony albo ograniczony.

Wykonawca zobligowany jest do tego, aby prace były przeprowadzone w sposób pozwalający na zminimalizowanie i kontrolowanie wytwarzania i rozprzestrzeniania się hałasu, pyłu i odpadów na sąsiadujące obszary.

3.12 Podwykonawstwo

Całkowite podwykonawstwo zakresu prac jest niedozwolone. WYKONAWCA może zlecić częściowe wykonanie prac podwykonawcom, pod warunkiem uzyskania pisemnej zgody AIR LIQUIDE. Zamiar powierzenia przez WYKONAWCĘ części czynności, które mają być wykonane, powinien być zakomunikowany przed wydaniem zamówienia.

Wszystkie postanowienia mające zastosowanie do WYKONAWCY w niniejszym dokumencie mają zastosowanie w równym stopniu do każdego podwykonawcy, który wykonuje prace na zlecenie WYKONAWCY. WYKONAWCA zobowiązuje się do dostarczenia na żądanie AIR LIQUIDE kopii sekcji BHP w umowach zawieranych z podwykonawcami.

3.13 Spotkania, narady, odprawy

Wykonawca będzie angażował pracowników we wszelkie działania mające na celu poprawę bezpieczeństwa tj. organizował spotkania, szkolenia, warsztaty dotyczące bezpieczeństwa i zapewniał, że jego pracownicy lub personel, którym się posługuje do wykonania zlecenia / prac będzie brał czynny udział. Wykonawca również będzie zachęcał pracowników do zgłaszania dobrych praktyk, nieprawidłowości, zdarzeń potencjalnie wypadkowych i innych, a następnie będzie dążył do efektywnego wprowadzenia wyników tych zgłoszeń.

Spotkania koordynacyjne pomiędzy WYKONAWCĄ a AIR LIQUIDE odbywają się z częstotliwością i formatem odpowiednim do czasu trwania i złożoności zakresu prac.

3.14 Praca na terenie klienta Air Liquide

Jeżeli Wykonawca wykonuje prace na terenie klienta Air Liquide to oprócz wymagań zawartych w niniejszym dokumencie należy przestrzegać wymagań klienta, jeżeli są bardziej restrykcyjne. Air Liquide gwarantuje przekazanie wszystkich stosownych informacji i potrzebnych dokumentów do WYKONAWCY.

3.15 Organizacja i zasoby do wykonania prac

Wykonawca musi wyznaczyć na budowie „kierownika robót”, który nadzoruje prace na budowie, aby zapewnić

ich prowadzenie zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Kierownik robót musi być zatrudniony na stałe przez WYKONAWCĘ i musi być wystarczająco biegły w odpowiednim języku, aby zapewnić dobrą komunikację z innymi osobami zatrudnionymi przez Wykonawcę oraz osobą odpowiedzialną za pracę w AIR LIQUIDE.

Jeżeli pracuje więcej niż 10 pracowników (w tym pracowników podwykonawców) lub jeżeli WYKONAWCA zlecił pracę dodatkowemu podwykonawcy, WYKONAWCA musi wyznaczyć wykwalifikowanego koordynatora ds. BHP, który będzie obecny na placu budowy.

Dla reszty prac Wykonawca wyznaczy osobę kierującą pracownikami, która będzie posiadać przynajmniej szkolenie okresowego BHP dla osób kierujących pracownikami. Osoba ta, będzie odpowiadała za realizację i organizację prac na terenie Air Liquide jak również za komunikację z Air Liquide.

4. Wymagania szczegółowe dotyczące BHP

4.1 Transport wewnątrzzakładowy

Na terenie Spółek Air Liquide obowiązują przepisy kodeksu ruchu drogowego. Wykonawca zapewni, że wszystkie pojazdy, którymi będzie się posługiwał posiadają komplet dokumentacji wymaganej prawem, są sprawne technicznie i są dopuszczone do eksploatacji.

Pojazdy zaparkowane niezgodnie z przepisami mogą zostać odholowane na koszt posiadacza pojazdu. Nie wolno zostawiać pojazdów poza godzinami pracy ustalonymi na wykonanie zlecenia. Wyjątki muszą być zatwierdzone przez zarządzającego daną jednostką Spółki Air Liquide. Niezarejestrowane pojazdy mechaniczne używane na terenie Spółki Air Liquide muszą być w stanie zdadności do ruchu drogowego, spełniać wymogi przeglądu technicznego oraz zawierać ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych i wszelkie dopuszczenia do eksploatacji.

Piesi powinni przez cały czas przestrzegać zasad obowiązujących na terenie Spółek Air Liquide, na którym wykonują pracę. Personel wykonujący usługi na rzecz Spółki Air Liquide zobowiązany jest stosować odzież wysokiej widoczności w strefach manewrowania pojazdów, placach budowy, halach produkcyjnych oraz miejscach magazynowych.

W miejscach, gdzie ruch pojazdów nie jest fizycznie wydzielony, wszystkie osoby niezaangażowane bezpośrednio w pracę wykonywaną przez poruszający się pojazd powinny utrzymywać bezpieczną odległość – co najmniej 2 m od pojazdu.

- **Kiedy pojazd z napędem nie jest używany, należy upewnić się, że:**
  - silnik jest wyłączony i zabezpieczony przed użyciem przez osoby nieupoważnione (np. kluczyk rozruchowy zostały wyjęty), a hamulec jest zaciągnięty (a koła pojazdów ciężkich zaklinowane),
  - wszystkie elementy ruchome zostały opuszczone w dół (np. widły) lub ustawione w bezpiecznym położeniu (dźwigi),
  - zaparkowany pojazd nie tarasuje wyjścia ewakuacyjnego, innych tras, urządzeń przeciwpożarowych oraz dostępu do rozdzielni elektrycznych.

Podczas napełniania i opróżniania cystern należy ściśle przestrzegać odpowiednich przepisów bezpieczeństwa, ochrony zdrowia i środowiska ujętych w wewnętrznych procedurach Spółek Air Liquide.

4.2 Przestrzenie zamknięte, zbiorniki i studzienki

Wszystkie przestrzenie zamknięte, w których pracuje Personel muszą zostać zidentyfikowane i wyraźnie oznakowane jako przestrzeń zamknięta zgodnie z wewnętrzną procedurą Spółek Air Liquide.

Przed rozpoczęciem pracy w zamkniętej przestrzeni Wykonawca musi uzyskać pozwolenie na pracę.

Podejmując pracę w przestrzeniach zamkniętych muszą być spełnione następujące wymogi:

- w pracy może brać udział wyłącznie kompetentny i odpowiednio przeszkolony Personel,
- przed przystąpieniem do pracy, w trakcie ich realizacji (w sposób ciągły) oraz po ich zakończeniu należy przeprowadzić badania w ramach analizy powietrza, żeby ustalić, czy w przestrzeni zamkniętej nie występuje niedobór tlenu i/lub czy przestrzeń zamknięta nie zawiera substancji łatwopalnych, substancji toksycznych, tlenku węgla i/lub szkodliwych czynników fizycznych,
- należy zapewnić odpowiednią wentylację; napowietrzanie za pomocą tlenu jest zabronione; wentylację należy prowadzić bez wchodzenia pracownika do wnętrza, przez przepłukiwanie, mycie, neutralizację, przedmuchiwanie parą lub gazem obojętnym oraz przedmuchiwanie powietrzem,
- należy sprawdzić konieczność zastosowania blokad Lock out Tag out i zabezpieczyć wszystkie mechaniczne, hydrauliczne i elektryczne źródła energii,
- należy wygrodzić teren w sposób zabezpieczający przed wejściem osoby nieupoważnionej min. 2 metry od przestrzeni za pomocą taśmy ostrzegawczej lub 1 metr za pomocą sztywnego ogrodzenia uniemożliwiającego wpadnięcie,
- praca w przestrzeni zamkniętej bez osoby asekurującej jest surowo zabroniona,
- wymagane są odpowiednie środki komunikacji, umożliwiające łatwą i jasną komunikację,
- należy wyposażyć rejon wykonywanych prac w sprzęt do ewakuacji – wyciągarkę lub urządzenia samohamownego z funkcją ewakuacji,
- należy dokonać oględzin użytkowanego sprzętu do ewakuacji oraz środków ochrony indywidualnej, a każdy sprzęt i środki ochrony osobistej, które wzbudzają wątpliwości muszą zostać natychmiast wycofanego z użytkowania,
- należy ustalić czas, po którym należy wdrożyć plan ewakuacyjny, w przypadku utraty łączności (np. 1 min),
- w przestrzeniach zagrożonych wybuchem należy stosować urządzenia i narzędzia iskrobezpieczne,
- prace należy wykonać w środkach ochrony indywidualnej – minimum pełna odzież ochronna, hełm ochronny z trzypunktowym paskiem podbródkowym, obuwiu ochronne, detektor gazu, rękawice ochronne oraz z uwzględnieniem dodatkowych środków w zależności od wykonywanych prac (np. okulary ochronne, ochronniki słuchu),
- sprzęt elektryczny musi być zasilany prądem o napięciu bezpiecznym do 24 V, a przy zagrożeniu mediami palnymi i/lub wybuchowymi dodatkowo w wykonaniu przeciwwybuchowym,
- pomiędzy godziną 6:00 rano a 22:00 (zakaz wykonywania prac w przestrzeni zamkniętych w porze nocnej z wyjątkiem sytuacji awaryjnych),
- podczas pracy wszystkie otwory i wyjścia muszą być otwarte.

4.3 Prace przy urządzeniach energetycznych

Podmioty zewnętrzne mogą wykonywać prace przy urządzeniach energetycznych wyłącznie na podstawie zlecenia i umowy.

Prace tych podmiotów powinny być zorganizowane zgodnie z zawartymi umowami, obowiązującymi instrukcjami, dokumentacją, poleceniem pisemnym.

Eksploatację urządzeń energetycznych należących do podmiotów zewnętrznych, ale mieszczących się na terenie Air Liquide Polska prowadzi właściciel urządzeń po wcześniejszych ustaleniach z zarządzającym jednostką Spółki oraz przejmuje wszystkie obowiązki z tego wynikające. ALP zobowiązane jest umożliwić bezpieczną komunikację do tych obiektów.

Osoby upoważnione ze strony Wykonawcy, które będą nadzorowały prace elektryczne, muszą wystawić osobiste upoważnienie dla pracownika z uprawnieniami SEP wraz z określeniem zakresu czynności oraz rodzajem urządzeń. Przed rozpoczęciem prac, na wniosek Spółek Air Liquide, Wykonawca musi przedstawić wszelkie dokumenty, które zezwalają do wystawienia takiego upoważnienia. Spółki Air Liquide nie ponoszą odpowiedzialności za opóźnienia i dodatkowe koszty wynikające z nieterminowego przekazania żądanych dowodów.

Bez takiego upoważnienia zatwierdzonego przez Spółkę Air Liquide żaden członek Personelu nie powinien podejmować prac energetycznych.

Zabrania się pracy na urządzeniach wysokiego lub średniego napięcia, jeżeli znajdują się pod napięciem. Wszystkie prace elektryczne wykonywane przy wysokim lub średnim napięciu muszą być przeprowadzane na odizolowanych urządzeniach i wyłącznie po zweryfikowaniu braku napięcia przy pomocy odpowiedniego urządzenia. Praca na urządzeniach niskiego lub bardzo niskiego napięcia będących pod napięciem jest dozwolona jedynie na potrzeby testów pomiarowych oraz sprawdzania urządzeń. Należy podjąć poniższe kroki:

- Praktyka pracy musi chronić przed pośrednim lub bezpośrednim kontaktem z ciałem przy użyciu narzędzi lub materiałów i być dostosowana do warunków pracy i poziomu odsłoniętego napięcia.
- Procedura LOTO musi zostać zastosowana przed rozpoczęciem jakichkolwiek prac elektrycznych. Przed rozpoczęciem pracy na urządzeniach izolowanych należy zweryfikować brak napięcia przy pomocy odpowiednich narzędzi do testowania bezpieczeństwa.
- Urządzenia energetyczne pod napięciem muszą być zamknięte odrębnym kluczem zawsze, gdy są pozostawione bez nadzoru, oraz muszą być opatrzone znakami i ostrzeżeniami informującymi o niebezpieczeństwie. Jeśli jest to niewykonalne ze względów praktycznych, należy wydzielić i odgrodzić barierami fizycznymi i znakami ostrzegawczymi odpowiedni obszar o ograniczonym dostępie wokół otwartego urządzenia.

O odłączenie energii elektrycznej należy wykonać z odpowiednim wyprzedzeniem, aby można było dokonać stosownych ustaleń w odpowiednim czasie. Włączenie i wyłączenie zasilania lub montaż i demontaż zabezpieczenia może być przeprowadzony wyłącznie przez odpowiedniego elektryka.

Urządzenia elektryczne, z których korzysta Personel, muszą być utrzymywane we właściwym stanie, posiadać aktualny przegląd techniczny.

4.4 Prace na wysokości

Wykonawca zobowiązany jest do wykonywania prac na wysokości zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, przy uwzględnieniu poniższych wytycznych.

Przed przystąpieniem do wykonywania prac na wysokości Wykonawca musi uzyskać pozwolenie na wykonywanie tego rodzaju pracy. Pozwolenie wystawia osoba upoważniona przez zarządzającego jednostką Spółki Air Liquide. Sprzęt ochronny indywidualnej wykorzystywany do pracy na wysokości powinien posiadać przegląd oraz być sprawny technicznie.

Podczas wykonywania prac na wysokości każdy osoba z Personelu wykonująca te prace musi posiadać kask ochronny z zapięciem 4 punktowym pod brodą.

Obszar prac poniżej prac na wysokości powinien być oznakowany i wydzielony przed dostępem osób postronnych.

Drabiny, rusztowania i podnośniki muszą być zgodne z obowiązującymi przepisami oraz normami, muszą być dopuszczone do eksploatacji i mogą być używane tylko zgodnie z ich przeznaczeniem. Pierwszeństwo nad drabinami mają podnośniki lub rusztowania. Jeżeli miejsce uniemożliwia dostęp za pomocą rusztowania lub podnośnika, wtedy dopiero można wykorzystać drabinę pod warunkiem asysty drugiej osoby i odpowiedniego zabezpieczenia drabiny. Rusztowania mogą być używane tylko, jeśli posiadają protokół odbioru technicznego zezwalający na wejście oraz przegląd dekadowy wykonywany przez monterów rusztowań i przegląd dzienny. Jeśli podczas wchodzenia na górę żadna taka tablica nie jest widoczna, rusztowanie uważa się za zamknięte. Zmiany przy rusztowaniu mogą być wprowadzane tylko przez uprawnionego monterów rusztowań i potwierdzone wpisem w protokół odbioru technicznego. Można stosować wyłącznie rusztowania z materiału odpowiedniej jakości oraz certyfikowane. Miejsca pracy znajdujące się powyżej 1,0 m nad ziemią muszą być zabezpieczone odpowiednimi środkami zgodnie z przepisami polskiego prawa i odpowiednimi normami. Jeżeli nie jest możliwe zabezpieczenie tych miejsc, należy zastosować indywidualny sprzęt chroniący przed upadkiem z wysokości. Punkty kotwiczące do których należy się wpiąć muszą być zgodne z odpowiednimi normami.

Aby zapewnić stabilność rusztowań jezdnych, należy umieszczać je na równym podłożu i odpowiednio zabezpieczać podpory. Rolki i wsporniki muszą być zablokowane. Nie wolno przemieszczać rusztowań, gdy znajdują się na nich ludzie. Przed wejściem na rusztowania należy zablokować kółka i wsporniki. Zabrania się wykonywania czynności na rusztowaniach, gdy pod nimi trwają prace lub przebywają ludzie. W takich przypadkach należy skonsultować się z przedstawicielem Spółki Air Liquide, aby ustalić, kiedy prace mogą zostać przeprowadzone. Wyjątek od powyższego zakazu stanowią całkowicie zamknięte powierzchnie rusztowań.

W przypadku prac w zasięgu działania dźwigów przedstawiciel Spółki Air Liquide musi zostać poinformowany o rodzaju i zakresie prac. Prace można rozpocząć dopiero po zabezpieczeniu obszaru roboczego (np. zablokowanie głównego wyłącznika dźwigu, mechanicznych ograniczników krańcowych).

Planując prace na wysokości należy również uwzględnić infrastrukturę powietrzną oraz podziemną na terenie na którym mają być prowadzone te prace.

4.5 Blokowanie i oznaczanie urządzeń "LOTO"

Szczegółowe informacje dotyczące systemu LOCKOUT / TAGOUT znajdują się w odrębnych instrukcjach Spółki Air Liquide. Wykonawcy przed przystąpieniem do pracy powinni się upewnić że stanowisko pracy jest zabezpieczone przed przypadkowym uruchomieniem. Zabrania się rozpoczęcia prac jeśli stanowisko pracy nie zostanie przygotowane zgodnie z procedurą całkowitej izolacji. Zabrania się Wykonawcy ingerencji w system LOTO. Informację dotyczącą zabezpieczeń LOTO i/lub jego stosowania należy szczegółowo opisać w metodyce prac zatwierdzonej przez Spółkę Air Liquide.

4.6 Ochrona przeciwpożarowa i prace pożarowo niebezpieczne

Wykonawca odpowiedzialny jest za przestrzeganie przez Personel aktualnie obowiązujących przepisów, ochrony przeciwpożarowej. Prace pożarowo niebezpieczne muszą być szczegółowo opisane w planie HSE oraz powinny być wykonywane zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa. Każdorazowo Wykonawca powinien otrzymać na nie pozwolenie na prace pożarowo niebezpieczne

Dodatkowo należy pamiętać, że:

- nie wolno blokować wyjść ewakuacyjnych,
- zawsze należy zapewnić dostęp szerokości min. 1 metra do sprzętu przeciwpożarowego,
- odległość do najbliższego podręcznego sprzętu gaśniczego powinna być w zasięgu ręki,
- wykonawcy mają obowiązek zapoznać swoich pracowników ze sposobami informowania o pożarze oraz planami ewakuacji,
- stosowany przez Wykonawców sprzęt przeciwpożarowy powinien posiadać aktualny przegląd,
- ciecze palne muszą być przechowywane w sposób zabezpieczający przed rozlaniem i swobodnym parowaniem oraz w odległości min. 10 m od źródeł zapłonu.

4.7 Przewożenie materiałów i ładunków (z wykluczeniem gazów technicznych i cieczy kriogenicznych)

Wszystkie osoby związane z procesem transportowym / załadunkowym (m.in. kierowcy, operatorzy wózków widłowych, dźwigów, itp.), które świadczą ww. usługi na rzecz Air Liquide Polska Sp. z o.o. i ALKAT Sp. z o.o. zobowiązane są do wykonywania pracy zgodnie z zasadami obowiązującymi w miejscu załadunku / rozładunku. Szczególnie z uwzględnieniem zapisów z punktów: **3.3 Zasady Chroniące Życie (LSR – Life-Saving Rules)** oraz **3.5 Środki ochrony indywidualnej (PPE – Personal Protective Equipment)**.

Pracownik Air Liquide Polska Sp. z o.o. / ALKAT Sp. z o.o. obowiązkowo i każdorazowo dostarcza podwykonawcy dane techniczne transportowanego ładunku (m.in. wymiary, waga, sposób załadunku, rozładunku, itp). W razie nieotrzymania danych technicznych ładunku bądź ich niezrozumienia podwykonawca ma obowiązek niezwłocznie skontaktować się z Air Liquide Polska / ALKAT celem uzupełnienia brakujących danych. Brak danych technicznych dotyczących ładunku jest jednoznaczne z brakiem możliwości załadunku i wykonania operacji transportowych.

Załadunek może odbyć się jedynie przy wykorzystaniu pojazdów, które poprzez swoją specyfikację techniczną oraz wyposażenie dodatkowe są przystosowane do transportowanego ładunku (np. transportu urządzeń ciśnieniowych) i gwarantują bezpieczeństwo dla kierowcy, innych uczestników ruchu drogowego oraz pozostałych osób zaangażowanych w proces transportowy (w tym otaczającego je mienia).

Pojazd, który będzie wykorzystywany w procesie transportowym musi bezwzględnie posiadać aktualne wszystkie badania techniczne oraz niezbędne ubezpieczenia obowiązujące na terenie krajów gdzie transport będzie się odbywał. Pojazd musi być czysty oraz sprawny technicznie.

Kierowca w momencie podstawienia pojazdu na załadunek oświadcza, że przeprowadził kontrolę pojazdu Potwierdza, że jego obecny stan psychofizyczny pozwala na realizację pracy w dniu dzisiejszym. Nie ma żadnych powodów, ani osobistych, ani technicznych, które uniemożliwiłyby rozpoczęcie trasy. Jest świadomy właściwości towaru i możliwych niebezpieczeństw związanych z transportowanym ładunkiem.

Za minimalny zakres kontroli pojazdu przed wyruszeniem w trasę uznaje się weryfikację stanu technicznego poniższych elementów:

- śruby przy kołach są wystarczająco dokręcone,
- prędkościomierz i tachograf działają poprawnie,
- działające wycieraczki oraz uzupełniony płyn do spryskiwaczy,
- sprawny układ kierowniczy (bez luzu i oporu),
- sprawny układ hamulcowy,
- wszystkie okna i lustra są czyste i nieuszkodzone,
- opony w dobrym stanie,
- brak wycieków, na przykład wody lub oleju,
- układ pneumatyczny jest szczelny,
- sprawne oświetlenie,
- sprawny klakson.

Za minimalne wyposażenie pojazdu uznaje się:

- pasy mocujące z ważną datą przydatności do użycia,
- narożniki plastikowe,
- gumowe maty pod stopy urządzeń,
- w zależności od konieczności – drewniane podkłady,

w tym:

- wyposażenie w gaśnice,
- wyposażenie w trójkąty ostrzegawcze,
- apteczka.

Ponadto uznaje się, że długość przestrzeni ładunkowej przy pojazdach musi być większa o co najmniej 2 metry od długości planowanego do transportu ładunku.

Niestosowanie się do zasad może być powodem do odmowy załadunku lub rozładunku do czasu usunięcia nieprawidłowości. Pracownicy Air Liquide Polska i ALKAT w każdej chwili mogą odmówić załadunku, bądź rozładunku w sytuacji jeśli będzie podejrzenie niespełnienia powyższych wymagań bezpieczeństwa.

4.8 Prace dźwigowe

Wykonawca odpowiedzialny jest za przestrzeganie przez Personel aktualnie obowiązujących przepisów, dotyczących obsługi urządzeń stosowanych przy wykonywaniu prac dźwigowych. Wykonawca przygotowuje plan podnoszenia i przedstawi go do zatwierdzenia przez osobę zamawiającą usługę ze Spółki Air Liquide.

Plan podnoszenia Wykonawcy powinien zawierać co najmniej:

- Metodologię podnoszenia, krok po kroku.
- Analizę ryzyka związanego z operacją, w tym uwzględnienie, w stosownych przypadkach, warunków pogodowych i środowiska pracy (np. odległości ładunku od zagrożeń i przeszkód, uwzględnienie możliwości przewrócenia się ładunku oraz integralności ładunku), a także uwzględnienie jednocześnie przeprowadzanych operacji oraz środków podjętych w celu uniknięcia przeprowadzania kolizyjnych zadań w obszarze podnoszenia.
- Identyfikację wyznaczonego obszaru podnoszenia, strefy upadku oraz środków kontrolnych uniemożliwiających wstęp, np. barier, znaków itd.
- Opis podnoszonego ładunku, ciężar, wielkość, kształt i środek ciężkości ładunku, a także metodę zawieszania, przytwierdzania i odłączania ładunku.

- Listę certyfikowanych i sprawdzonych urządzeń i przyrządów do podnoszenia, które mają zostać użyte.
- Skład zespołu wymagany do wykonania zadania (operator dźwigu, hakowy itd.), wraz z niezbędnymi kwalifikacjami oraz opisem ich ról i obowiązków, w tym w razie potrzeby zakładanej metody komunikowania się.

Wykonawca musi wyznaczyć spośród Personelu kompetentnego lidera operacyjnego do nadzorowania każdej operacji podnoszenia. Wszystkie plany podnoszenia muszą jasno określać konkretne role i obowiązki każdej z zaangażowanych osób (np. operatorów dźwigów, koordynatorów podnoszenia i hakowych) oraz muszą zostać sprawdzone i wydane przed rozpoczęciem operacji podnoszenia. Należy formalnie ustanowić i utrzymywać otwarte kanały komunikacji pomiędzy wszystkimi osobami zaangażowanymi w podnoszenie, przy czym jedynie upoważniona osoba może wydawać polecenia operatorowi.

Żaden członek Personelu nie może znajdować się pod zawieszonym ładunkiem lub pomiędzy zawieszonym ładunkiem, a innymi obiektami infrastruktury lub materiałami.

Wszystkie urządzenia i przyrządy do podnoszenia muszą być dopuszczone do eksploatacji, posiadać ważne certyfikaty producentów lub dogłębną dokumentację badań, muszą posiadać własne oznaczenia z podanym dopuszczalnym obciążeniem roboczym, być wpisane do rejestru, być poddawane regularnym formalnym przeglądom zgodnie z wymogami prawnymi oraz posiadać deklarację CE. Operator musi obowiązkowo przeprowadzić kontrolę przed każdorazowym rozpoczęciem użytkowania.

Wszelkie urządzenia i przyrządy do podnoszenia, które nie są dopuszczone do eksploatacji lub są wadliwe, nie zostały poddane kontroli lub nie posiadają oznaczenia (dopuszczalne obciążenie robocze / numer identyfikacyjny) należy usunąć z miejsca prowadzenia prac lub fizycznie uniemożliwić korzystanie z nich.

Personelowi nie zezwala się na korzystanie z urządzeń podnośnikowych Spółek Air Liquide bez uzyskania jego uprzedniej zgody.

4.9 Prace ziemne (wykopy)

Wykonawca odpowiedzialny jest za przestrzeganie przez Personel aktualnie obowiązujących przepisów, dotyczących prac ziemnych. Przed rozpoczęciem prac ziemnych należy uzyskać pozwolenie na pracę.

W pozwoleniu należy uwzględnić następujące ryzyka, jako minimum:

- głębokość wykopu,
- możliwości przedostawania się wody,
- obecność fundamentów w pobliżu wykopu lub infrastruktury podziemnej,
- rodzaj gleby / ziemi,
- możliwość skażenia gleby (niebezpieczne substancje lub niewybuchy / niewypały),
- obecność równoczesnych działań oraz możliwość zawalenia (z uwzględnieniem następujących potencjalnych zdarzeń: osunięcie, przewrócenie, wypiętrzanie, wysadzina, wypiętrzanie wody z ziemi oraz zalanie),
- ruch pojazdów w odległości mniejszej niż 3 metry od krawędzi wykopu.

Wykopy o głębokości większej niż 1 metra, w przypadku których konieczne jest zastosowanie specjalnych środków dostępu, muszą być otoczone sztywnymi barierami i krawężnikami, które uniemożliwiają upadek ludzi lub przedmiotów. Krawężniki nie są wymagane, jeżeli pomiędzy krawędzią wykopu i sztywną barierą zachowana jest bezpieczna odległość wynosząca 1,5 metra.

We wszystkich wykopach, przynajmniej co 15 metrów, należy zapewnić bezpieczne środki dostępu oraz wyjścia.

Przed rozpoczęciem prac w wykopie lub w jego pobliżu kompetentni pracownicy Wykonawcy muszą codziennie sprawdzać, czy wszystkie środki zapobiegawcze i ochronne są utrzymywane i stosowane.

4.10 Anoksja

Prace na terenach Spółki Air Liquide lub z wykorzystaniem produktów Spółki związane są z zagrożeniem powstania anoksji. Celem weryfikacji stężenia poziomu tlenu w atmosferze stosuje się indywidualne detektory gazów. Konieczność ich stosowania określają znaki nakazu oraz Pozwolenie na pracę. Brak detektora we wskazanej strefie oznacza złamanie jednej z 12 zasad LSR (pisane w punkcie 3.3) i wiąże się z zagrożeniem uduszenia.

Wyjaśnienie dotyczące anoksji – normalny skład powietrza to około 21% obj. tlenu, 78% obj. azotu i 1% obj. innych gazów. Tlen potrzebny jest do podtrzymania życia wszystkich organizmów, w tym również ludzi. Jeżeli procentowa zawartość tlenu się zmieni, ludzie mogą zostać poważnie zagrożeni, a skrajnym efektem tego narażenia może być śmierć. Jeżeli procentowa zawartość tlenu w powietrzu zostanie zredukowana przez jego usunięcia albo przez dodanie innych gazów tak, że zawartość tlenu będzie poniżej 21%, mówimy wówczas o niedoborze tlenu czyli. tzw. anoksji.

5. Wymagania szczegółowe dotyczące ochrony środowiska

5.1 Postępowanie z substancjami niebezpiecznymi

Jeśli istnieje ryzyko, że substancje mogą dostać się do wody, gleby lub powietrza naruszając tym samym powszechnie obowiązujące przepisy prawa, przed wprowadzeniem substancji na teren Spółek Air Liquide wymagana jest zgoda zamawiającego usługę. Dla każdej substancji należy złożyć oddzielną kartę charakterystyki oraz powinny być dostępne w miejscu pracy lub być załączone w IBWR.

Wykonawca zobowiązany jest podjąć wszelkie środki, aby niebezpieczne substancje (np. resztki farb lub lakierów, rozpuszczalniki, kleje, oleje) nie przedostały się do kanalizacji lub gruntu.

Wykonawca jest odpowiedzialny za zagwarantowanie odpowiednich zestawów sorbentowych do usuwania lub zapobiegania wyciekom, jak również za koszty związane z usuwaniem odpadów powstałych wskutek wycieków.

5.2 Gospodarka odpadami

Wykonawca ponosi odpowiedzialność za właściwe unieszkodliwienie, segregowanie oraz odbiór wszelkich odpadów powstałych w wyniku realizacji prac. Zabrania się korzystania z punktów zbierania odpadów znajdujących się na terenie Spółek Air Liquide. Wszelkie ustalenia odbiegające od tych wymagań muszą zostać zatwierdzone przez zamawiającego usługę ze strony ALP.

Należy zadbać o dostępność niezbędnych zezwoleń i zaświadczeń zgodnie z wymogami prawa.

Po zakończeniu pracy należy pozostawić miejsce pracy w stanie czystości i odpowiednio poddać odpady odzyskowi lub unieszkodliwieniu. Jeżeli Wykonawca nie wywiązuje się ze swoich obowiązków, Spółki Air Liquide będą uprawnione do zlecenia odpowiednich prac na koszt Wykonawcy po upływie wyznaczonego przez Spółki Air Liquide terminu.

5.3 Emisje i inne

Wykonawca ustali i określi ilościowo źródła emisji związane ze zleconymi pracami. Wykonawca wdroży środki kontrolne w celu wyeliminowania lub zminimalizowania emisji, które obejmują między innymi lotne związki organiczne, hałas, pył, opary, itp.

Tam, gdzie to możliwe, należy zapewnić ekrany, aby zapobiec przedostawaniu się pyłu i zanieczyszczeń na zewnątrz z miejsca prowadzenia prac. Wykonawca dopilnuje, żeby w jego obszarach roboczych były stale stosowane odpowiednie metody ograniczania zapylenia (np. zwilżanie, wyciągi, itp.).

Wykonawca jest odpowiedzialny za niedopuszczenie do zabrudzenia jakichkolwiek dróg publicznych i zakładowych przez błoto powstałe przez prowadzone prace, niezależnie od przyczyny. Wykonawca prześle Spółkom Air Liquide na żądanie oraz w każdym czasie określonym przez IBWR wszelkie informacje, plany, pomiary, analizy i środki kontrolne niezbędne do spełnienia wymogów prawnych i IBWR.